

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Basilica SS. Vdalrici Et Afræ Avgvstæ Vindelicorvm

Hertfelder, Bernhard

Augvstæ Vindelicorvm, 1627

Cap. VII. Celebritas Loci & facta circa eum memorabilia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38643

AL. ET AFRE
bant, non haberet. Princi-
as dilapsi sunt. Quis dein-
m alijs in ordinem redactis.
rebus desperatis ad proce-
peratorem misere. Inter
recepto in Urbem Cleo de-
o, factaque cum certa pecu-
niam impetrauit. Anno
Augustæ geruntur, moxque
X L V I. VVtrebachij in
nostræ quoque Cladi de-
MDX LVIII. Iacobus Köp-
m electus est. Is de restitu-
mè sollicitus, sub auspicijs D.
impetrauit, rediitque Au-
no MDX LIX. vni pierog-
cie, multa per suam multitu-
æ laude celebris in amplifi-
t, & noui velut Conditio-
d plurimos ha-
neruit.

CAPVT SEPTIMVM.

Celebritas Loci & facta circa eum me-
morabilia.

Ad alia Templi nostri Decora nunc transire conue-
nit, & præcant ea quæ à Sacris Diuorum Pignoribus
illi accedunt. Ammonium Virum Sanctissimū libet imi-
tari, qui vt cum Athanasio Magno Romam venit, Ex præ-
claris, Nicephori (a) verba sunt, præcipuisq; eius Urbis rebus non
aliud spectandum sibi censuit, quàm Petri & Pauli Martyriū & ad
eam in quâ illorū Corpora veluti thesaurus sunt condita. Ioannem
quoq; Chryostomū, (b) qui magno videndæ Urbis desi-
derio accensus de Corporibus Sanctorū Petri & Pauli ita
loquitur, Ego autem & propter hoc Romā diligo. Insuper adhuc &
aliunde eam habeo laudare & pro magnitudine & pro antiquitate &
pro specie & pro multitudine & potentia & de directionibus in prælijs.
Omnia autē talia derelinquens pro hoc eam beatifico, quia & viuens
(Paulus) eis scribebat & sic eos diligebat & præsentialiter eis locutus
est & vitā ibi temporalem finiuit, & sanctum corpus eius ibi habent:
pro quo & honorabilior Ciuitas magis quam pro alijs. Hæc viri
Sancti de vrbe Orbis Dominā, Quidni de eius Colonia
ego idem sentiam? Certè siquid magni in artificio, in
materiā, in elegantia de hac vrbe ac templo dictum est
aut dici potest, id totum relinquo & hanc Ecclesiam
tot Martyrum sanguine fundatam & consecratam, tot
Sanctissimorum Antistitum ossibus cohonestatam esse,
hoc verò vnum amo, hoc æstimo, hoc laudo. Cæmiteri-
um Martyrū iam olim hîc fuisse, quorū studio & amore
Sancti quoq; Præfules Augustani in eorundem monu-
menta in ferri voluerint supra vidimus, iucundissimum
profecto existimabant post obitum cum ijs cubare quos
in vitā plurimū dilexissent & coluissent. Eorū simula-
cra ex argillā plastico opere duplici nec inuenusto ordi-
ne vno supra aliū in pariete singulis ædiculis illocata to-
tum in Orbē coronant & ornant Odeum. Verumque
Ordinē Iconismus hîc appositus magis quam penna po-
tuit

(a) Nic. l. xi.
Ecl. Hist. s. 37.

(b) Chryf. Hom.
32. in Epist. ad
Rom.

CAPVT

86
tuit exprimere, vt ijs conspectis etiam simplicibus in
mentem veniat de imitatione eorum qui partim sup-
plicijs durissimis partim laboribus immensis sublimis
illud & aureum cæli Templum petiuerunt.

Hic inferendus Iconismus Ecclesie interioris.

Superiorem Ordinem hi tenent; *Ianuaris, Felix, Nimia, Pe-
trus, Diomeda, Quiriacus, Leonida, Largio, Iuliana, Crescentianus,
Agape, Eutychianus, Fausta, Philadelphus, Charito, Emblasia. In-
feriorem isti: Narcissus, Dionysius, Afer, Hilaria, Afra, Digna,
Eunomia, Eutropia, Eyrta, Adauctus, VVistertus, Tollo, Nidgarus,
Adalbero, Simpertus, Vdalricus.*

Narcissus quamuis hinc nec obierit nec sepultus sit,
ponitur tamen vt Apostolus, Auctor & Doctor huius
Ecclesie. Numerus Martyrum incertus est, & Nomina
etiam nonnullorum vt pleraq; alia in rebus Ecclesiasti-
cis ignoratur; Martyrologia in vtroq; variat. Nos ex anti-
quis tabulis (c) erutos octodecim expressimus, omnes scilicet
in superiori Ordine cum duobus ex inferiori, Ad-
aucto & Eyrta, ignoratis nihilominus alijs tredecim qui
omnes eodem cum Hilaria die Prædie Idus Augusti Mar-
tyrio affecti fuere, quamuis diuerso supplicij genere.

(c) Sigif. Maiß.
Sbron.

Nam Hilaria cum socijs igni addicta, hinc remissius ha-
biti capite cæsi sunt. Ex qua Penarum diuersitate non
improbabiliter colligit Velferus istos Martyres non ex
cognitione aut famulatio Hilarie, vt vulgo creditur, nõ
enim Leges tunc admisisent in eodẽ crimine Heras igni
tradi, seruos capite plecti, sed potius honestæ familie, &
fortè ex Decurionum Ordine aut Decurionum filijs fu-
isse suspicatur. Cum autem nil definire audeat, neq; ego
definiam. Plures tamen his iam recensitis ob Chritia-
nam Fidem neci tunc datos, quorum memoria inter-
ciderit, veteri famæ non penitus abroganda est Fides.

(d) Comment.
in Pass. S. Afr.
& socior.

De Afro Patruo Afræ hoc habetur singulare, ipsum
Nonis Augusti, quo die eius memoria colitur, martyrio
affectũ, ad frangendam nimirũ Afræ iam captiue consti-
tã, sed quo supplicij genere incertũ. Addũtur & ipsi Mar-
tyres socij in Tabulis Ecclesiasticis, quos, quicũq; ij fuerint,
nã Nomina interierũt, ante Afrã extinctã Diocletiani sa-
uitiã iam expertos fuisse credendũ est. Hac

M. Kager de

pectis etiam simplicibus in
one eorum qui parum imp
ooribus immensu sublatu
um petuerunt.

mus Ecclesia interiori.
nent; Ianuarius, Felix, Numa, Pe
a, Largo, Juliana, Crescentianus,
adelphus, Charis, Emilianus. In
ysius, Asper, Hilaria, Astra, Iugur
Eius, VVilherpu, Tollo, Niderian

neccobierit nec sepatus sit,
us, Auctor & Doctor huius
rum incertus est, & Nomina
raq; alia in rebus Ecclesiasti
a in vtroq; variat. Nos ex anti
ecim expressimus, omnes scilicet
m duobus ex inferno. Ad
nilominus alijs tredo non qui
die Pridie Idus Augusti Mar
diuerso supplicij genere
igni addicta, huiusmodi ha
ua Penarum diuersitate non
lserus istos Martyres non ex
Hilaria, vt vulgo creditur no
at in eodē crimine hanc igni
ed potius honeste familia, &
ne aut Decurionum filijs fra
nil definire audeat, nec ego
s iam recensitis ob Christu
os, quorum memoria nec
nitus abroganda est. Fides
oc habetur singulare. ipsam
s memoria colitur, martyrio
nirū Afrē iam captiue continē
incertū. Addūtur de plūribus
asticis, quos, quōq; ij fuerunt.
Afrā extinctā Diocletianū sic
dendū est. Hec

TURRI
Turris Sancta Afræ .
et K. Aditus ad Sacristiam .
Sacellum B.V. Mariæ .
Epitaphium R. S. Joannis Abb.

M. Kager delincauit

Wölf. Kshian sculpsit .

Templi
neri non
permoto
nulle legi
pum cir
pulchru
ibiq; S. A
esse, & r
sub finem
nibus, in
te id pro
Virgine
Sancti
fidus dur
certis arg
Nam po
minimus
rare cogi
pellente
tuum sep
essent sep
locum cu
dam aliq
rancam
Intrat, o
fore, ad o
piscopus
us confes
posito ab
viribus c
hilomin
Sed non
imminu
nes redd
pum def

Hæc sunt ergo decora & hæc ornamenta huius Templi & Urbis, quorum Fama tamen vno loco contineri non potuit, quin & exteros sanctitate huius loci permotos pio adfectu sacras Reliquias adoratum aduenisse legimus. Certè Fortunatum Pictauiensem Episcopum circa Annum D L X V. Rauennâ ad S. Martini sepulchrum in Gallias profecturum Augustam attingisse, ibiq; S. Afræ ossa pro singulari pietatis studio veneratum esse, & ratio itineris ipsa persuadet, & versus quos ipse sub finem libri vitæ S. Martini scripsit de diuersis regionibus, in quibus sanctõrum Reliquiæ adseruantur, discretè id produunt; Librum enim sic alloquitur

*Pergis ad Augustam quam Vindo Lycusq; fluentat, LXIII
Illic ossa Sacra venerabere virginis Afræ.*

Virginem hic intellige non integritate sed ætate.

Sanctus etiam Vdalricus præcipuum huius Ecclesiæ fidus dum viueret magno studio coluit hunc locum, què certis argumētis nosset Deo Diuicq; esse per quā acceptum. Nam post illam Vngarorum stragem, cuius supra meminimus, cum Ædem S. Afræ flammis absumptâ reparare cogitaret, somnio vidit D. Afram hortantem & impellentē ad id opus, sed prohibentē ne Cryptam prope suum sepulchrum fodi iuberet propter plurima quæ illic essent sepulta Sanctõrum corpora. Et verè Diuis hunc locum curæ esse istud factum demonstrat. ^{(c) Vit. S. P. 4} Olitor qui ^{dalr. c. 14} quidam aliquândo hic obambulans fortè in specum subterraneam lateritio opere fornicatam facelli instar incidit. Intrat, oculis perlustrat & cogitat rem vsui suo aptam fore, ad olera & alia utensilia ibi seruanda. Adit ergo Episcopum Vdalricum, rem narrat & consilium vel potius consensum rogat. Ille hominem objurgare, & a proposito abstertere, ni desisteret in pænam sensu omni ac viribus certò priuandum. Audit infelix nec paret & nihilominus clam viro sancto quidquid libet ibi recõdit. Sed non impunè. Nam statim sine aliâ causâ sensus illi imminuuntur, vires debilitantur & ad quaslibet functiones redditur inutilis. Quo nunc miser? Res ad Episcopum defertur, & vnâ sacrilegus ille corâ eo sistitur. Qui

rursus seuerè oburgatus facti penitens pacè veniamq; precatur, & mox per Sanctū Virū sensui ac valetudini veteri restituitur. Eandē specum dictus Olitor deinde quaeruit, sed reperire nequit potuit. Sāctus igitur Vdalricus huic loco magis magisq; deuotus, singulis diebus Veneris Mysticū ibi sacrū offerre cōsuevit, in quo etiā mortuus jacere volēs viuis sibi Tumulū iuxta S. Afrē sepulchrū fieri curauit. O chara Pignora! Qualia sibi à Deo data meritò exultat hęc Ciuitas, & reliqua suspicit Germania.

○ Subjungo *Leonem* IX. Pont. Max. Virum omni virtutū genere ac miraculorū gloriā illustrem, sed præter inuidiam eorum qui fortè dissentire vellent. Hunc Anno MXLIX. ab Henrico III. Imp. à quo Romani mortuo Damaso missis Legatis Pontificē sibi dari petierāt, ex Episcopo Tullēsi Papam designatū ac Romā ire iustum fama est Augustam venisse ibiq; dum fortè ex tanti oneris cōsideratione formidās Deum suppliciter precibus cōsuleret, cęlesti Musicā ab Angelis exceptū, supra sanctorū sepulchra talia verba audiuisse; *Dicit Dominus, Ego cogitatioes pacis & non afflictionū*: Vnde ille fidencior peregrini habitu Romā ierit, illic Pontifex creatus ac Leo. Nomen appellatus fuerit. Hęc ita cōtigisse scripti Annales nostri tam Latino quā vernaculo sermone diserte affirmāt: Estq; quod gratulemur nobis, si viro tā diuino diuini fauores apud nostros Diuos cōtigerūt. Sed scio alijs hoc non probandū, ratione itineris, quod per Gallias illum cepisse communiter scribūt. (f) nobis obstantē. Ac qui si illum ante suum in urbē ingressum Augustæ etiam fuisse credamus, quod nemo hactenus apertè negauit, maximè Henrico Imperatore, à quo Romā missus fuerat in Baioaria tunc existente, nemini faciemus injuriam. Quod si adfirmare non licet, saltem monere decuit. Certe post susceptum Pontificatum Leo Augustæ fuit, & quę præclara sui monumenta reliquit.

Aliud ornamentum huic Templo nostro debetur potius quam reuera accedit, idq; ab *Eginone* quondā Abbate nostro viro prudētiā, vitæq; sanctimoniam integerrimo, quē nobis & Fortuna & illius seculi malicia inuidit.

(f) Otto Fri.
sing. l. 6. c. 33.
Baron. & alii.

penitens pacē veniāq; p
 rō sensui ac valetudini ve
 dictus Olitor deinde quod
 oruit. Sāctus igitur Vdalricus
 uotus, singulis diebus Ven
 cōsuevit, in quo etiā mon
 mulū iuxta S. Afre sepulchri
 ora! Qualia sibi à Deo dā
 & reliqua suscipit German
 ont. Max. Virum omni vito
 riorā illustrem, sed prater
 silentire vellent. Hunc Anto
 Imp. à quo Romani motto
 nificē sibi dari petierāt, et E
 gnatū ac Romā ire iudicā
 oiq; dum fortē ex tanti coeris
 eum suppliciter preciborō
 ngelis exceptū supra sanctoni
 ulse, Dicit Dominus, Ego vobis
 i: Vnde ille fidenter peregr
 Pontifex creatus ac Leo No
 cita cōtigit se scripi Amalos
 naculo sermone dū terre affe
 ur nobis, si viro tū dūmo di
 Diuos cōtigerūt. Sed hō alijs
 e itineris, quod per Gallias
 scribūt. (s) nobis obstante
 bē ingressum Augustae etiam
 no hactenus apertē negant
 e, à quo Romā missus fuerat
 nemini faciemus injuriam
 t, saltem monere decuit. Ce
 atum Leo Augustae fuit dūque
 reliquit.

hic Templo nostro debent
 t, idq; ab Eginone quondā ab
 itaq; sanctimonia integritate
 & illius seculi malicia immutata

ne in suo Domicilio ac sede sepeliretur. Is à pueritiā in
 hoc Cœnobio educatus, Augustae enim natum ferunt,
 inter Religiosae ac honestioris vitæ disciplinas laudabili
 ter adoleuit. Incidit autem Iuuenilis eius ætas fortē in
 Principatum Henrici I V. Imp. Idq; eo Tempore quo
 graue illud ac diuturnum schisma, (cuius Guibertus
 Archiepiscopus Rauennas auctor præcipuus, & Henri
 cus propugnator acerrimus exitere,) in Ecclesiā sic in
 ualuit, vt Imperio toto rapinā, igni, ferroq; miserè de
 uastato, pauci etiam Catholici Episcopi ex parte Roma
 ni Pontificis permanserint. Quapropter, vt ex Bertol
 do Constantiensi manifestum est, omnes penè Religiosi siue
 Clerici, siue Laici in aliqua Monasteriorum latibula huiusmodi ma
 la declinauerunt, ne videlicet deuastationem Sanctæ Ecclesie cerne
 rent, cui in nullo adminiculari possent. Satius enim illis videbatur
 vt saltem seipsos delitescendo saluarent, quam pro alijs incassum la
 borando cum eisdem perirent. Tria tunc Monasteria ceteris
 excellebant, S. Blasij in Nigrā Sylua, S. Aurelij quod Hirsungia,
 & S. Saluatoris quod Schafhusia, id est, Nauium Domus dicitur, ad
 que mirabilis multitudo Nobilium & Prudentium virorum hac
 tempestate in breui confugit. Ergo & noster Eginus tali impetu
 actus ad D. Blasij Cœnobium migravit. ibiq; tam diu in
 gratiā omnium vixit, donec fama eius longius sparsa in
 Ministerium Gebhardi Constantiensis Episcopi tunc
 exulis assumeretur. Quo cum domi forisq; semper ver
 satus tam prudenter rem egit, vt etiam non semel ad Se
 dem Apostolicam Legatus mitteretur. Anno deinde
 MCIX. Henrico IV. Imp. jam defuncto, cum Ecclesia
 ab intestinis malis non nihil respirasset, Eginus requiri
 tur, Abbas S. Vdalrici dicitur, & auspicia noui regimi
 nis, quo eum vota omnium vocabant in hoc loco susci
 pit. Vidisses mox aliam hinc rerum faciem, nouā luce
 omnia illustrari, vitia eliminari, Virtutes in pretio ha
 beri, Numen ipsum magis propitium multa per sanctos
 loci huius Patronos atque ipsum etiam Abbatem verè
 sanctum miranda patrare, quorum nonnulla Vdalscal
 cus (postmodum Abbas) præfens vidit, notauit & scri
 ptis posteritati commendauit.

Eginus

Bert. Append.
 ad Herman,
 Anno 1085.

Egino multa à Schismaticis aduersa perpeſſus de
mum extorris actus, meliori habito conſilio ad *Calixtum*
II. Pont. Max. profectus rem omnem ex animi ſenten-
tia pro bono Eccleſiæ Auguſtanæ ſtatu geſſit, ſed re-
diturus, ô mira DEI iudicia ! cum apud Oſtia Tybe-
rina ſoluiffet in Tuſciam nauigaturus, maris tempeſta-
te iactatus in morbum incidit, ac Piſas vix ægre delatus
ibi diem clauſit extremum Idibus Iulij, vbi in Cænobio
S. Michaëlis Camaldulenſium iuxta cuiusdem Ciuitatis
Archiepiſcopos (talem Virtus merebatur honorem.)
terræ mandatus fuit, publico certè Auguſtano.

rum luctu. Anno
MCXX.

Egino

CAPIT